

És segur el mètode *baby-led weaning*? Estudi comparatiu amb infants alimentats amb triturats

Raquel Monfort-Gil¹, Neus Sancho-Herrero²

¹ Servei de Pediatria. Clínica de Molins de Rei. Molins de Rei (Barcelona). ² Servei de Pediatria. EAP Molins de Rei. Molins de Rei (Barcelona)

RESUM

Fonament. La introducció de l'alimentació complementària (AC) a demanda, coneguda com *baby-led weaning* (BLW), ha impactat ràpidament en la població, especialment mitjançant les xarxes socials.

Objectiu. Determinar si hi ha més episodis d'ennuegaments i reaccions al·lèrgiques, així com quines són les diferències en la introducció dels aliments i pondoestaturals, i altres variables socials entre infants alimentats mitjançant BLW o triturats.

Mètode. Estudi descriptiu dels nascuts entre juny del 2015 i juny del 2016. Es divideixen en dos grups: BLW i Triturats. La recollida de dades es fa mitjançant entrevista a la consulta. Criteris d'exclusió: prematuritat, cardiopatia, metabolopatia i al·lèrgia a la proteïna de llet de vaca. Es comparen: edat i manera d'introduir els aliments, episodis d'ennuegament, reaccions al·lèrgiques, pes i alçada fins als 18 mesos, i altres variables socials. L'anàlisi estadística es fa mitjançant el programa SPSS i les proves t de Student i khi quadrat.

Resultats. S'han estudiat 101 infants: 52 del grup BLW i 49 del grup Triturats. En el grup BLW hi ha hagut nou ennuegaments i tres reaccions al·lèrgiques, i en el grup Triturats hi ha hagut tretze ennuegaments i tres reaccions al·lèrgiques, sense diferències estadísticament significatives. Les variables somatòmiques han estat similars a tots dos grups. Les mares del grup BLW tenien més estudis, reducció horària i durada de l'alletament matern amb diferència estadísticament significativa respecte les del grup Triturats.

Conclusions. Els resultats de l'estudi són similars a altres estudis i publicacions: el mètode BLW és segur. Certes característiques socials podrien comportar factors afavoridors del mètode BLW en la introducció de l'AC.

Paraules clau: BLW. Ennuegament. Al·lèrgia.

ES SEGURO EL MÉTODO *BABY-LED WEANING*? ESTUDIO COMPARATIVO CON NIÑOS ALIMENTADOS CON TRITURADOS

Fundamento. La introducción de la alimentación complementaria (AC) a demanda, conocida como *baby-led weaning* (BLW), ha im-

pactado rápidamente en la población, especialmente mediante las redes sociales.

Objetivo. Determinar si existen más episodios de atragantamientos y reacciones alérgicas, así como cuáles son las diferencias en la introducción de los alimentos y ponderoestaturales, y otras variables sociales entre los niños alimentados mediante BLW o triturados.

Método. Estudio descriptivo de los nacidos entre junio de 2015 y junio de 2016. Se dividen en dos grupos: BLW y Triturados. Se recogen los datos mediante entrevista en la consulta. Criterios de exclusión: prematuridad, cardiopatía, metabolopatía y alergias a proteína de leche de vaca. Se comparan: edad y manera de introducción de los alimentos, episodios de atragantamiento, reacciones alérgicas, peso y talla hasta los 18 meses y otras variables sociales. El análisis estadístico se hace mediante el programa SPSS y las pruebas t de Student y ji cuadrado.

Resultados. Se han estudiado 101 niños: 52 del grupo BLW y 49 del grupo Triturados. En el grupo BLW hubo nueve atragantamientos y tres reacciones alérgicas y en el grupo de Triturados, hubo trece atragantamientos y tres reacciones alérgicas, sin diferencias estadísticamente significativas. Las variables somatométricas fueron similares en los dos grupos. Las madres del grupo BLW tenían estudios superiores, reducción horaria y duración del amamantamiento materno con diferencia estadísticamente significativa respecto a las del grupo Triturados.

Conclusiones. Los resultados del estudio son similares a otros estudios y publicaciones: el método BLW es seguro. Ciertas características sociales podrían ser factores favorecedores del método BLW en la introducción de la AC.

Palabras clave: BLW. Atragantamiento. Alergia

IS THE *BABY-LED WEANING* METHOD SAFE? A COMPARATIVE STUDY OF CHILDREN FED WITH CRUSHED FOOD

Background. The introduction of supplementary feeding (SF) led by the baby, known as *baby-led weaning* (BLW), has been rapidly adopted due to its dissemination through social networks.

Objective. To determine the differences in the incidence of choking and allergic food reactions, ways of introducing SF, growth, and other social variables between babies fed by BLW or crushed food (CF).

Method. Descriptive study of infants born between June 2015 and June 2016. They were divided in two groups: BLW and CF. Data

Aquest treball ha estat presentat a la XXIV Reunió Anual de la Societat Catalana de Pediatria (Terrassa, maig 2018) i ha estat guanyador del Premi a la millor presentació d'atenció primària.

Correspondència: Dra. Raquel Monfort
Servei de Pediatria, Clínica Molins de Rei
Pg. del Terraplè, 97. 08750 Molins de Rei
monkela@gmail.com

Treball rebut: 06.02.2019
Treball acceptat: 25.10.2019

Monfort-Gil R, Sancho-Herrero N.
És segur el mètode *baby-led weaning*? Estudi comparatiu amb infants alimentats amb triturats.
Pediàtr Catalana. 2020;80(2):54-7.

collection was made by clinical interview. Exclusion criteria: prematurity, heart disease, metabopathy and cow milk protein allergy. We compared the age and way of introducing SF, choking episodes, allergic reactions, weight and height up to 18 months and other variables. Statistical analysis was made by Student's t test and chi-squared test.

Results. One hundred and one infants were studied: 52 in the BLW group and 49 in the CF group. In the BLW group 9 infants choked and 3 had allergic reactions, compared with 13 and 3 infants in the CF group, respectively. These differences were not statistically significant. Somatometric variables were similar in both groups. The mothers of the BLW group had significantly higher education, higher proportion of time-reduced work schedule and prolonged breastfeeding compared to the CF group.

Conclusions. The results of the study are similar to other studies and publications, being the BLW method safe. Certain social characteristics could be factors that favor the BLW method in the introduction of SF.

Key words: BLW. Choking. Allergy.

Introducció

En les darreres dècades, la introducció de l'alimentació complementària (AC) s'ha estat fent en forma de triturats i evitant certs aliments fins a unes edats determinades. L'aparició d'un mètode alternatiu conegut com *baby led weaning* (BLW), o traduït literalment "deslletament dirigit pel bebè", ha impactat ràpidament en la població en la manera d'introduir l'AC, especialment des de les xarxes socials. El mètode BLW es basa a introduir l'AC directament en trossos, sense passar pels triturats, i sense restricció en l'edat d'introducció de la majoria d'aliments¹. Aquest fet fa que moltes famílies i professionals de la salut estiguin preocupats pel risc d'ennuegament² o d'aparició de reaccions al·lèrgiques precoces, i per la possibilitat de patir estancament ponderal^{3,4}.

Es van plantejar com a objectius d'aquest treball determinar si hi ha més ennuegaments i reaccions al·lèrgiques en els infants alimentats mitjançant el mètode BLW que en els que ho han fet amb triturats, així com establir si hi ha diferències entre el temps d'introducció dels diferents grups d'aliments, diferències pondoestaturals i altres variables de vessant més social, com la durada de l'alletament matern (AM), la durada de la baixa maternal, el fet de gaudir de reducció horària laboral i els estudis de la mare, entre altres.

Pacients i mètodes

S'ha fet un estudi descriptiu dels infants nascuts entre juny del 2015 i juny del 2016. Es divideixen en dos grups: BLW i Triturats. El fet d'entrar en un grup o un altre ha estat completament voluntari per part dels pares.

Al grup BLW, l'estudi s'ha plantejat de manera prospectiva, explicant com s'han introduir els aliments de manera segura i com es fan les maniobres de reanimació cardiopulmonar (RCP) bàsica, per si eren neces-

sàries. Les dades s'han recollit mitjançant una entrevista a cada consulta dels mesos establerts.

Al grup Triturats, l'estudi s'ha plantejat de manera retrospectiva i prospectiva recollint dades mitjançant la mateixa entrevista en alguna de les consultes del programa del nen sa. L'entrevista recull l'edat d'inici de la introducció d'aliments i la manera de fer-ho, el nombre d'episodis d'ennuegament i de reaccions al·lèrgiques. Es recull el pes i l'alçada als 4, 6, 8, 10, 12, 15 i 18 mesos (m). També es recull el tipus de lactància i la durada de l'AM, l'edat de l'infant al moment de la reincorporació laboral de la mare, i si aquesta gaudeix de reducció horària, el seu nivell d'estudis, qui dona de menjar a l'infant els primers mesos, si acudeix a llar d'infants o no, i altres variables com l'habilitat en utilitzar coberts o got.

L'anàlisi estadística s'ha fet mitjançant el programa informàtic SPSS, amb les proves t de Student i khi quadrat.

S'han establert els criteris d'exclusió següents: prematuritat, cardiopatia, metabopatia i al·lèrgia a les proteïnes de llet de vaca.

Resultats

En el període de l'estudi s'han recollit les dades de 101 infants, dels quals 52 van optar pel mètode BLW i 49 pel mètode Triturats.

Tots dos grups van iniciar l'AC als 5,7 m de mitjana, amb la diferència que el grup de Triturats va iniciar sòlid sencer als 11,4 m, amb una diferència estadísticament significativa ($p < 0,001$). Quant a l'edat d'introducció dels diferents tipus d'aliments, en la figura 1 observem que hi ha petites diferències en alguns aliments, i que són estadísticament significatives les fruites anomenades tropicals, el peix blau, l'ou, els llegums i el marisc. L'edat d'introducció és la mateixa pel que fa als cereals, la fruita anomenada bàsica i la verdura, que són els primers aliments introduïts. Pel que fa a la introducció de la carn, en el grup BLW s'introdueix als 7 m i en el grup Triturats als 6,4 m, sense una diferència estadísticament significativa.

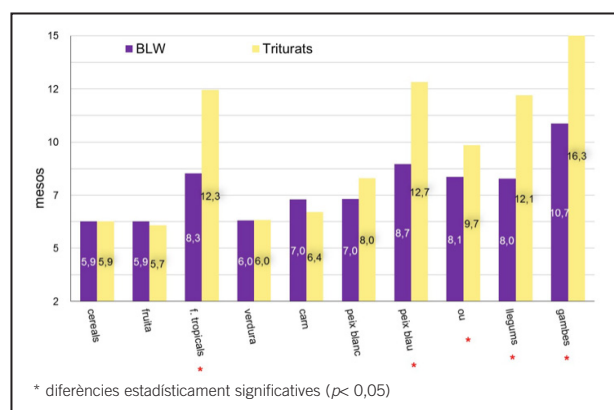

Fig. 1. Edat d'introducció dels diferents grups d'aliments.

Al grup BLW hi ha hagut nou episodis d'ennuegament, amb una edat mitjana de 8,1 m. Els aliments amb què s'han ennuegat els infants han estat poma crua, plàtan, meló, bròquil, carn, tomàquet, xips. Al grup Triturats, el nombre d'ennuegaments ha estat de tretze, amb una edat mitjana d'11,5 m, amb els aliments següents: poma crua, xips, carn, pa, taronja, escopinya. La diferència en nombre d'ennuegaments no ha estat estadísticament significativa, així com l'edat mitjana de l'episodi. Cap infant ha requerit maniobres d'RCP en cap dels dos grups.

El nombre de reaccions al·lèrgiques ha estat el mateix per als dos grups (tres reaccions per cadascun), amb diferència en l'edat mitjana de les reaccions: 7,3 m al grup BLW, i més tard al grup Triturats, als 12,6 m, un resultat no estadísticament significatiu pel poc nombre d'episodis. Quant a la gravetat de les reaccions al·lèrgiques, ens hem trobat majoritàriament amb reaccions peribucals al kiwi, la gamba i l'ou (en el grup BLW), un cas de dermatitis, un cas de vòmits i un cas de reacció peribucal per estar en contacte amb l'ou, el peix blanc i el peix blau (en el grup Triturats).

Les dades antropomètriques de pes i alçada han estat força similars, sense diferències significatives en cap dels dos grups, separant-los per sexe, nen i nena. En tots dos grups el pes mitjà ha estat en el percentil 50, solapant-se en pràcticament totes les edats (Fig. 2 i Fig. 3).

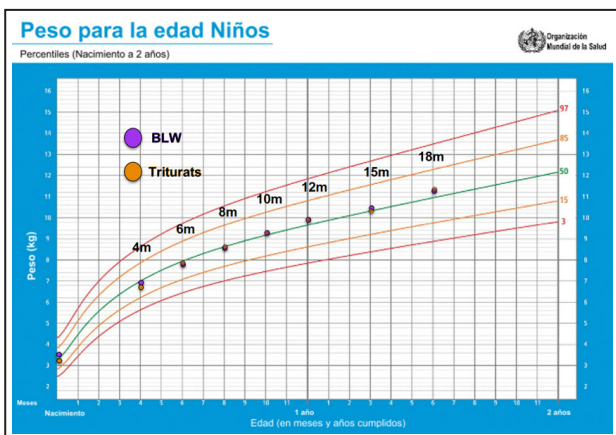

Fig. 2. Comparativa de pes en nens.

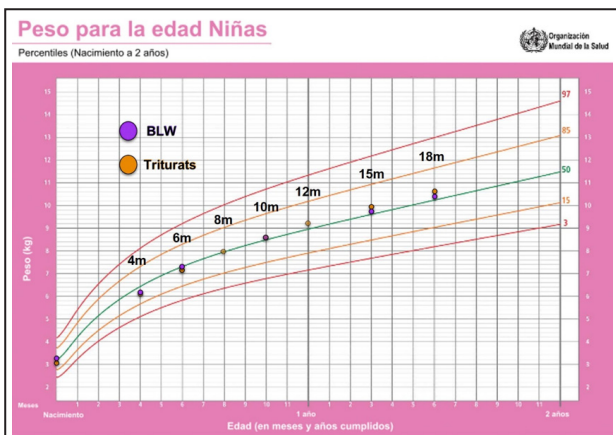

Fig. 3. Comparativa de pes en nenes.

En relació amb la durada de la baixa maternal, s'observa una lleu diferència sense significació estadística: com a mitjana, les mares del grup BLW comencen a treballar als 7 m d'edat de l'infant, i les mares del grup Triturats als 5,2. Algunes mares van optar per no tornar a les seves feines: l'11,5% de les del grup BLW, i el 14% de les del grup Triturats, també sense significació estadística. Sí que hi ha diferències significatives ($p < 0,05$) en si la mare va fer o no reducció horària al reincorporar-se a la feina, amb un 63,5% de mares que van fer reducció al grup BLW, i un 36,7% al grup Triturats.

Tampoc s'han trobat diferències significatives en l'assistència a escola bressol: 50% del grup BLW i 57,4% del grup Triturats, ni en l'edat d'inici a la llar d'infants: 11 m en el grup BLW i 10 m en el grup Triturats.

En la variable d'estudis de la mare, en el grup BLW les mares van cursar estudis superiors o universitaris en el 80,8%, mentre que les mares del grup Triturats ho van fer en el 55,1% ($p = 0,005$). La distribució dels estudis en bàsics, mitjans o superiors es pot veure en la figura 4.

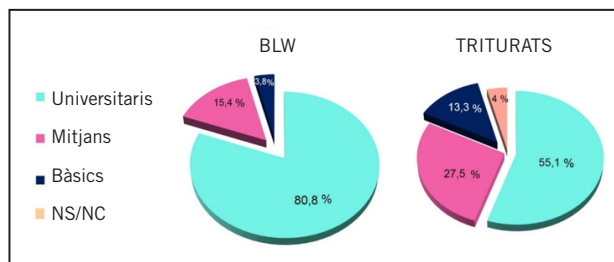

Fig. 4. Nivell d'estudis de la mare.

En les altres variables estudiades, destaquen els hàbits en relació amb els àpats, i és significatiu amb $p < 0,05$ qui donava de menjar a l'infant i quants àpats menjava el bebè a la mateixa hora que la família. En el grup BLW, la mare donava de menjar a l'infant en el 67,3% dels casos, mentre que al grup Triturats en el 36,7%. L'infant menjava a la mateixa hora que la resta de la família en més d'un àpat el 78,8% en el grup BLW, i el 42,8% en el grup Triturats.

Es va observar que la capacitat d'endur-se el menjar a la boca amb l'ajut de la forquilla amb destresa va ser als 13,3 m al grup BLW i als 15,5 m al grup Triturats. Aquestes diferències no han esdevingut estadísticament significatives.

També es va preguntar si en els infants alimentats mitjançant BLW es tractava d'un primer fill, i es va observar que en el grup BLW el 69,2% era primer fill, i en el grup Triturats el 61,2%. Es poden veure totes aquestes dades i les referents al món laboral i d'estudis de la mare a la taula I.

D'altra banda, en la variable de tipus d'alletament i durada de l'AM, el 67,3% de les mares del grup BLW feien alletament matern als 18 m i mostraven intenció de continuar més enllà. En el grup de Triturats, aquesta intenció de continuar amb l'alletament matern més en-

TAULA I

Diferències de les variables estudiades entre els nens alimentats amb *Baby-led weaning* (BLW) respecte a nens alimentats amb triturrats

	BLW*	Triturrats*	p
Introducció de l'aliment sencer	5,7 m	11,4 m	<0,001
Reincorporació laboral	7,0 m	5,2 m	0,12
No reincorporació al treball	11,5%	14%	0,18
Reducció horària	63,5%	36,7%	0,02
Assistència a l'escola bressol	50%	57,4%	0,14
Edat d'inici de l'escola bressol	11,0 m	10,0 m	0,15
Estudis superiors de la mare	80,8%	55,1%	0,005
Dona de menjar la mare	67,3%	36,7%	0,009
Més d'un àpat en família	78,8%	42,8%	0,001
Utilitza correctament els coberts	13,3 m	15,5 m	0,05
Primer fill	69,2%	61,2%	0,11
Intenció de continuar amb LM més enllà dels 18 m	67,3%	18,4%	<0,001

*Mitjana en mesos o %.

BLW: *baby-led weaning*; m: mesos; LM: lactància materna.

llà dels 18 m va ser del 18,4%, amb una diferència estadísticament significativa ($p < 0,001$).

Discussió

En aquest estudi s'ha observat que els infants que han estat alimentats mitjançant el mètode BLW no han presentat més episodis d'ennuegament ni al·lèrgies que els que han estat alimentats inicialment amb triturrats. Podem concloure, doncs, que el mètode BLW és segur, amb el matís que hauria de ser assessorat per un professional sanitari. De totes maneres, cal recordar que quan introduïm l'alimentació cal supervisar sempre l'infant sigui quin sigui el mètode escollit.

Tampoc s'han trobat diferències significatives en el desenvolupament pondoestatural, i queden sense fonament les premisses que els infants alimentats amb BLW mengen molt poc i no guanyen prou pes.

Les conclusions de l'estudi són similars a altres estudis i publicacions en aquests aspectes²⁻⁵.

En les altres variables estudiades, cal esmentar que s'ha observat una diferència significativa en el nivell

d'estudis de la mare, si ha fet reducció horària al reincorporar-se al món laboral, així com en la durada de l'AM. Podem concloure que el perfil de la mare típica del grup BLW és una dona que ha cursat estudis universitaris, que ha gaudit de reducció horària, i que ha donat llet materna de manera prolongada. Aquestes troballes ens fan suposar que el fet de triar un mètode per a la introducció dels aliments als bebès està basat en connotacions de tipus social, com ja va descriure Cameron a Nova Zelanda⁶.

El nostre estudi té com a limitació una mostra relativament petita, per comparar les variables pondoestamentals, que malgrat incloure 101 subjectes, a l'hora de distribuir en grups i per sexe, han quedat subgrups reduïts a 25 individus aproximadament.

Ens agradaria destacar que com que no és un estudi cas control, en què les famílies han pogut escollir lliurement el mètode per introduir l'alimentació, no ens hem trobat amb cap cas d'abandonament, com ha passat en altres estudis internacionals⁵.

És possible que calgui fer més estudis dissenyats a establir els motius que poden influir en la decisió de com introduir l'alimentació complementària, ja que quant a seguretat i risc d'ennuegament ja ha quedat demostrat.

Esperem que aquest treball, fet en el nostre entorn, sigui útil per fer conèixer aquest mètode entre els professionals sanitaris, ja que cada vegada hi ha més famílies que acudeixen a la consulta demanant explícitament ser assessorats en BLW.

Bibliografia

1. Rapley G, Murkett T. *Baby-led weaning: helping your baby love good food*. Londres: Vermilion; 2008.
2. Díaz Cirujano AI, Molina Arias M. La alimentación complementaria a demanda con soporte parental educativo no incrementa el riesgo de sofocación. *Evid Pediatr*. 2017(2);13:19.
3. Townsend E, Pitchford NJ. Baby knows best? The impact of weaning style on food preferences and body mass index in early childhood in a case-controlled sample. *BMJ Open*. 2012;2(1):e000298.
4. Daniels L, Heath AL, Williams SM, Cameron SM, Fleming EA, Taylor BJ et al. Baby-Led Introduction to SolidS (BLISS) study: a randomised controlled trial of a baby-led approach to complementary feeding. *BMC Pediatr*. 2015;15:179.
5. Fangupo LJ, Heath AM, Williams LW, Morison BJ, Fleming EA et al. A Baby-Led Approach to Eating Solids and Risk of Choking. *Pediatrics*. 2016;138(4):e20160772.
6. Cameron SL, Heath AL, Taylor RW. Healthcare professionals' and mothers' knowledge of, attitudes to and experiences with, Baby-Led Weaning: a content analysis study. *BMJ open*. 2012;2(6):e001542.